

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/39/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313203947
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8313203947.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Mareka Kohúta, v sporovej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno, Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovaným: 1/ N. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. S. XXX, 2/ U.F. S., T. XX.X.XXXX, bytom F. S. XXX, 3/ D. S., nar. X.XX.XXXX, bytom F. S. XXX, 4/ N. S., nar. XX.X.XXXX, bytom F. S. XXX, zastúpený zákonným zástupcom N. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. S. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka: Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42 309 166, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, o zaplatenie zmenkového úroku, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 11C/79/2013-75 z 13.6.2016 v spojení s opravným uznesením, č.k. 11C/79/2013-153 z 4.4.2019, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením, okrem výroku o čiastočnom zastavení konania.

Žalovaní 1/ až 4/ majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi, každý v rozsahu 100 %.

Vedľajší účastník - Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie konanie o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 164,- Eur od 26.2.2010 do 18.8.2010, zo sumy 150,- Eur od 19.8.2010 do 19.9.2010, zo sumy 126,- Eur od 20.9.2010 do 19.10.2010, zo sumy 103,- Eur od 20.10.2010 do 21.11.2010, zo sumy 80,- Eur od 22.11.2010 do 20.01.2011, zo sumy 60,- Eur od 21.1.2011 do 21.2.2011, zo sumy 37,- Eur od 22.2.2011 do 17.4.2011, zo sumy 14,- Eur od 18.4.2011 do 19.5.2011 do zaplatenia zastavil. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Pripustil, aby do konania na strane odporcu vstúpil ako vedľajší účastník Združenie spotrebiteľov Slovenska, o. z., IČO: 42309166, so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že pôvodnej žalovanej U. S., ani vedľajšiemu účastníkovi, náhradu trov konania nepriznal.

2. Vychádzal zo zistenia, že predmetom konania je spor zo zmenky. Zmenka bola vystavená podľa slovenského práva s miestom vystavenia i platobným miestom nachádzajúcim sa na území SR. Pôvodným veriteľom, ako aj zmenkovým veriteľom a remitentom bola C., G..M..B., ktorá postúpila túto pohľadávku zo zmenky na českú spoločnosť, terajšieho žalobcu. Dohoda o vyplnení zmeniek uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprijateľnou zmluvou podmienkou, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach oboch účastníkov tohto spotrebiteľského právneho

vzťahu, v neprospech spotrebiteľa. Je teda absolútne neplatnou. Bez takejto platnej dohody je preto absolútne neplatná aj samotná zmenka, na základe ktorej si žalobca uplatňuje žalovanú pohľadávku. Treba rozlišovať neplatnosť zmenky ako cenného papiera buď podľa zákona o zmenkách a šekoch č. 191/1950 Zb., ale na druhej strane je potrebné rozlišovať neplatnosť dojednaní o vystavení, resp. vyplnení zmenky a následne neplatnosť samotnej zmenky vystavenej podľa týchto dojednaní, ak sú v rozpore so spotrebiteľskými právnymi normami a to či už pre neprijateľnosť zmluvných podmienok, alebo pre rozpor s dobrými mravmi. Dohoda o vyplňacom práve k zmenke ako aj zmenka sú neplatné podľa ustanovení spotrebiteľského práva a nie podľa zákona o zmenkách a šekoch. Dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľná zmluvná podmienka, a to podľa článku 2 písm. a/ v spojení s ustanovením prílohy ods. 1 písm. s) Smernice 93/13/EHS, pretože sa jedná o podmienku ktorej účinkom a dôsledkom by bolo priznanie za neplnenie záväzku zo strany spotrebiteľa, neprimerane vysokého príslušenstva pohľadávky - zmenkový úrok 0,25% denne. Zároveň ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku aj podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a to predovšetkým podľa § 53 ods. 4 písm. k), pretože umožňuje požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Dohoda o vyplnení zmenky a následná vystavená zmenka podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a umožňuje mu vymáhať od spotrebiteľa aj neprimerane vysoké sankcie. Okrem toho nebola individuálne dojednaná. Dojednanie o vyplňacom práve zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že na základe tejto podmienky vystavená zmenka umožnila previesť indosáciou bez súhlasu spotrebiteľa práva zo zmluvnej strany Pohotovosť, s.r.o. na navrhovateľa CD Consulting, čím došlo k zhoršeniu postavenia a ochrany práv spotrebiteľa. Zmenka a jej indosácia nadmerne sťažili spotrebiteľovi možnosť realizovať práva spotrebiteľa. Dohoda o vyplnení zmenky a následne podľa nej vystavená zmenka, sú absolútne neplatné aj podľa § 39 a § 3 Občianskeho zákonníka a to pre rozpor s dobrými mravmi a pre rozpor so zákonom, respektíve snahou veriteľa obísť právne normy spotrebiteľského práva. Účelom tohto právneho úkonu je prostredníctvom zmienek, obísť ustanovenia spotrebiteľského práva zameraného na reálnu a nielen formálnu ochranu práv a povinností spotrebiteľa. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Obo/161/2007 z 6.5.2008. Keďže si žalobca uplatňoval právo zo zmenky, ako z cenného papiera, a dohoda o vyplnení zmenky a na jej základe vystavená zmenka sú absolútne neplatné, súd prvej inštancie po čiastočnom zastavení konania v časti o zaplatení zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, žalobný návrh žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol.

3. Počas konania do konania vstúpil vedľajší účastník z vlastnej iniciatívy písomným podaním. Žalobca proti vstupu vedľajšieho účastníka do konania vzniesol námietku. Jedným zo spôsobov vstupu do konania vedľajšieho účastníka, je vstup z vlastného podnetu. V danom prípade združenie oznámilo súdu svoj vstup do konania ako vedľajší účastník s odkazom na § 93 ods. 2 O.s.p. Uvedené združenie je subjektom, ktorý je oprávnený vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na základe zákonného splnomocnenia zo zákona o ochrane spotrebiteľa, bez konkretizácie svojho hmotnoprávneho záujmu na výsledku konania. Tým sa zabezpečuje aj Smernicou EÚ požadovaná reálna a nielen formálna rovnosť účastníkov v spotrebiteľských veciach, čo je zmyslom a cieľom spotrebiteľského práva EÚ a SR. Podmienky na vstup vedľajšieho účastníka v čase jeho vstupu boli splnené, preto súd pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania.

4. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Neúspešnému žalobcovi nevzniklo právo na náhradu trov konania a úspešná žalovaná si trovy konania neuplatnila, resp. jej žiadne trovy nevznikli. Vedľajšiemu účastníkovi súd trovy konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil.

5. Proti rozsudku, okrem výroku o čiastočnom zastavení konania, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t.j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Namietal, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie okrem iného aj oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaná však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom či ďalšími listinnými dôkazmi

nenavrhli. Podľa § 120 O.s.p. dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz svojich nárokov platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Sb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej nebolo žiadnych námietok, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalovaná mohla na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojim konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Prvoinštančný súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal, z podľa neho, nesporných skutočností. Súd za nesporné považoval to, že žalovaná so spoločnosťou C., G..M..B.. uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania, je zabezpečovacou zmenkou, že žalovaná uzatvorila zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Súdom uvádzané údajne nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Žalovaná, ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči novému majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Obo/3/2008 z 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu žalovaného. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní súd vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 z 5.9.2013, ako aj uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoZm/10/2013 z 21.11.2013, ktoré boli vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu. V druhej časti odvolania žalobca namietal prípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania, keď tvrdil, že pre oznámenia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania doručené súdu pred 1.1.2015, teda pred účinnosťou zákona č. 353/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p., uviedol, že konajúci súd bol povinný zabezpečiť si vyjadrenie účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil. Len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania nemohlo automaticky zakladať právo vedľajšieho účastníka na účasť na konaní a takisto že osoba, popri ktorej vstúpil do konania s takýmto úkonom súhlasila. Pre oznámenia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania doručené súdu po 1.1.2015, teda po účinnosti zákona č. 353/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p., uviedol, že zo znenia § 93 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že vedľajší účastník je povinný spolu s oznámením o vstupe do konania predložiť aj súhlas osoby, popri ktorej do konania vstupuje, a to bez možnosti dodatočného predloženia súhlasu. Žiadal konajúci súd, aby v prípade, ak žalobcovi nezaslal dôkaz o súhlase žalovaného so vstupom vedľajšieho účastníka do konania, aby tak dodatočne vykonal. Ak vedľajší účastník súhlas žalovaného k návrhu na pristúpenie nepredložil, žiadal, aby súd na oznámenie o vstupe neprihliadal a v konaní pokračoval bez vedľajšieho účastníka.

7. S ohľadom na uvedené navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

8. Žalovaná U. S. zomrela X.XX.XXXX a dedičské konanie po nej prebehlo na Okresnom súde Humenné prostredníctvom notára N.. D. S. pod sp.zn. XD/XXX/XXXX, S., pričom uznesením z 11.4.2018 bolo dedičské konanie zastavené pre nemajetnosť. Ako dedičia boli zistení N. S. (manžel žalovanej), U. S., D. S. Z. N. S. (deti žalovanej). Uznesením č.k. 11C/79/2013-140 z 23.10.2018 súd prvej inštancie rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi po nebohej žalovanej.

9. Žalovaní 1/ až 4/, ani vedľajší účastník - Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

10. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

11. Podľa obsahu podaného odvolania, odvolateľ nenamietal výrok o čiastočnom zastavení konania, preto tento výrok nebol predmetom prieskumu odvolacím súdom a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

12. Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke súdov SR (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Odvolací súd mal na zreteli i to, že v súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia, Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky, bude možné v súlade s článkom 17 Nariadenia, podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 355 a nasl. CSP) na „krajské súdy“. V odvolacom konaní začatom podaným odvolaním podľa článku 17 Nariadenia rozhoduje odvolací súd Slovenskej republiky podľa procesného práva Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia).

13. Po takomto prieskume napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie. Prvoinštančný súd pre účely rozhodnutia o podanom návrhu vykonal potrebné dôkazy, z nich vyvodil správne skutkové závery a vec napokon aj správne právne posúdil. Dôvody napadnutého rozhodnutia dávajú odpoveď na pre vec rozhodujúce skutkové otázky i na právne posúdenie nárokov. Rozhodnutie prvoinštančného súdu spĺňa v celom rozsahu náležitosti dané § 220 CSP a v podstate dáva odpoveď i na v odvolaní uplatnené odvolacie dôvody.

14. Podľa § 387 ods.1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

15. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

16. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, odvolací súd sa s ním v celom rozsahu stotožňuje a na správne zdôvodnenie aj v celom rozsahu odkazuje.

17. V súvislosti s uplatnenými odvolacími námietkami odvolací súd snáď môže uviesť len nasledovné.

18. Predmetom odvolacím súdom preskúmaného rozhodnutia je nárok zo zmenky uplatnený žalobcom na základe uvedeného Nariadenia EP a Rady (ES) č. 861/2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by malo byť zjednodušenie prístupu k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch, vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov celej Európskej únie (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudku by sa mal

rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia). Je možné čiastočne s odvolateľom súhlasiť, že konanie podľa uvedeného Nariadenia má v zásade písomnú povahu (viď čl.5 ods.1, čl. 8, čl. 9 ods.1 Nariadenia). Pokiaľ sa však potreba ústneho pojednávania ukáže ako potrebná (nutná), alebo ak o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednávanie. Nutným je nariadiť ústne pojednávanie najmä vo veciach skutkovo a právne zložitých, v ktorých súd považuje za potrebné vec s účastníkmi prejednať za ich prítomnosti. Odvolací súd je toho názoru, že ak v predmetnej veci prvostupňový súd sám i bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offo prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky, a poskytol priestor účastníkom konania, aby sa k týmto dôkazom vyjadrili, nekonal v rozpore s Nariadením ani v rozpore s vnútroštátnym procesným právom. Nemožno preto označiť za dôvodnú odvoláciu námietku žalobcu o porušení rovnosti procesných strán pri vykonávaní dôkazov v tomto konaní. Pokiaľ teda okresný súd rozhodol na základe listinných dôkazov po tom, čo poskytol možnosť obom sporovým stranám vyjadriť sa k týmto dôkazom, takýmto postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu princípov kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných definičných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie.

19. Taktiež opodstatnenosť ex offo prieskumu uplatnených zmenkových nárokov, založeného na poskytnutí ochrany spotrebiteľovi bola súdom prvej inštancie jasným, zrozumiteľným a najmä presvedčivým zdôvodnením napadnutého rozhodnutia vysvetlená.

20. To, že sa pri takomto postupe súd nedopustil procesného či hmotnoprávneho pochybenia podporujú aj závery zo zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijatého na zasadnutí dňa 20.10.2015, podľa ktorého: „ I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; b) pokiaľ súd nezvzhľadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

21. K tomuto odvolací súd dodáva, že v zmluve o úvere zo dňa 22.9.2009 (č.l. 4 exekučného spisu XXEr/XXX/XXXX Okresného súdu Humenné) niet identifikačných údajov o pôvodnej žalovanej U.F. S., ktoré by svedčili o tom, že bola podnikateľom. Správne konštatoval prvoinštančný súd, že zmluvný vzťah sporových strán bolo potrebné posudzovať ako vzťah spotrebiteľský. Z vykonaného dokazovania je evidentné, že predmetná zmenka bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka plnenia z úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Svedčí o tom rovnaké číslo zmluvy i rovnaké číslo zmluvy uvedené na zmenke. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje znenie § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia úverovej zmluvy, podľa ktorého v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Z uvedeného textu teda vyplýva, že predmetná zmenka mohla byť vyplnená len v súlade so znením tohto ustanovenia, k čomu však nedošlo, pretože zmenková suma presahuje výšku maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

22. V súvislosti s odvolacími námietkami považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť aj to, že súd i pri rešpekte k špecifickej a prísne formálnej povahe inštitútu zmenky je vždy povinný prihliadnuť k okolnostiam konkrétnej veci. V prípade spotrebiteľov súd nesmie prehliadnuť ich špecifické záujmy a postavenie. Pri svojej rozhodovacej činnosti musí súd hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkového inštitútu neprimerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu.

23. V tomto smere odvolací súd odkazuje aj na judikované závery, vyplývajúce z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, podľa ktorých súdy sú povinné aj bez návrhu posúdiť nekalý charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, aby sa skutočne dosiahol sledovaný zmysel a cieľ čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Tu možno spomenúť napr. rozhodnutie vo veci Mostaza Claro C-168/05, Godart C-429/05 alebo Oceano Gruppy Editorial C-240/98 až C-244/08. Čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovuje: „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“ Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú Smernica 93/13/EHS zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (viď napr. v rozsudku C 76/10 čl. 50). V tejto súvislosti je treba spomenúť aj rozhodnutie COFIDIS C-473/00, v ktorom súd rozhodol, že s ohľadom na potrebu ochrany spotrebiteľa a naplnenie čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, ktorý predstavuje kogentné pravidlo európskeho práva, súd nemá aplikovať a prihliadnuť na také procesné pravidlo vnútroštátneho práva, ktoré vo svojich účinkoch bráni naplneniu myšlienky a zmyslu ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami zavedenej Smernicou Rady 93/13/EHS.

24. Nedôvodnou je aj odvolacia námietka žalobcu, že Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. nemôže v tomto konaní vystupovať ako vedľajší účastník.

25. Z § 93 ods. 3 O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016 vyplývalo, že vedľajší účastník (vrátane právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu) mohol do konania vstúpiť z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Vedľajší účastník bol teda procesne samostatný, čo vyplývalo aj z § 93 ods. 4 O.s.p.

26. Odvolací súd poukazuje aj na judikatúru Ústavného súdu SR (PL. ÚS 1/2014), v ktorom Ústavný súd poukázal na to, že je potrebné pripomenúť aj záväzky Slovenskej republiky plynúce z práva Európskej únie, konkrétne Smernice Rady č. 93/13/ EHS, v úvodnej časti ktorej Rada Európskych spoločností deklaruje, že osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti, musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných pre všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažnosti alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní. S prihliadnutím na uvedené považoval Ústavný súd SR za odôvodnenú existenciu verejného záujmu na rozšírení okruhu subjektov, ktoré sa môžu stať vedľajšími účastníkmi súdneho konania, aj o právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práva podľa osobitného predpisu, ktoré sami o sebe nemajú právny záujem na výsledku konania, svoju činnosť však vykonávajú v záujme ochrany práv niektorého z účastníkov konania alebo tretích osôb (napr. spotrebiteľov), ktorí sa pri ochrane svojich práv nachádzajú oproti druhej strane sporu spravidla v nevýhodnejšom postavení.

27. Odvolací súd súhlasí s právnym názorom, že aj vtedy, keď vstup do konania iniciuje samotný vedľajší účastník, majú účastníci právo vyjadriť sa k jeho úkonu, ktorým prejavil, že vstupuje do konania, a prípadne namietať neprípustnosť tohto vstupu.

28. Podľa bodu 50 uznesenia Súdneho dvora zo dňa 16.11.2010 vo veci C-76/10 (Pohotovosť s.r.o. proti Ivete Korčkovskej), „Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, bod 52). Podľa

názoru odvolacieho súdu nie je vo všeobecnom záujme, ak by sa mala spotrebiteľovi odoprieť možnosť poskytnutie ochrany podľa článku 6 smernice Rady 93/13/EHS na to špecializovanými subjektmi.

29. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR z 5.2.2013, sp. zn. 3Cdo/188/2012 jasne vyplýva záver, že absencia výslovného nesúhlasu účastníka konania, na ktorého strane by mal vystupovať, nebráni naplneniu samotného účelu jeho účasti ako vedľajšieho účastníka v konaní. V tomto prípade preto súhlas so vstupom do konania za účinnosti právnej úpravy v čase vstupu vedľajšieho účastníka ani nebol potrebný, nakoľko vedľajší účastník vstúpil do konania dňa 11.11.2014.

30. Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (napr. rozsudky ESLP Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 - V, s. 1567, Helle v. Fínsko, 1997 - VIII., s. 2928 a pod.).

31. Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, teda zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa využíva na cezhraničné spory obhajované ako aj neobhajované, čo vyplýva z čl. 5 ods. 1 nariadenia, v zmysle ktorého môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá z procesných strán. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená.

32. Aktuálna úprava v Civilnom sporovom poriadku inštitút vedľajšieho účastníka nepozná, avšak Združenie vstúpilo do konania ako vedľajší účastník v čase, keď mu to právna úprava umožňovala, a to dňa 11.11.2014 (č.l. 51 spisu). Združenie teda účinne vstúpilo do konania, oprávnené sa konania zúčastnilo.

33. Vychádzajúc z uvedených dôvodov, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bol žalobný návrh žalobcu v prevyšujúcej časti zamietnutý, ako aj vo výroku o pripustení vedľajšieho účastníka do konania, ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP), vrátane správnych výrokov o trovách konania.

34. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalovaní 1/ až 4/, ktorí mali v odvolacom konaní plný úspech a vedľajší účastník vystupujúci na ich strane, majú nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustne proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods.1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá ma vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).